

CHRONOS

**UGOVOR O DJELU I
AUTORSKOM DJELU
KADA? KAKO? KOLIKO POREZA?**

Impressum

E-book je besplatni edukativni materijal namijenjen pretplatnicima portala chronos.ba. Izdaje se isključivo u elektronskoj formi i dio je edukativnog segmenta portala.

Stavovi i mišljenja autora izneseni u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja nadležnih državnih, entitetskih i kantonalnih organa i institucija.

Izdavač

CHRONOS doo
Branilaca Bosne 2A
Zenica
Bosna i Hercegovina
www.chronos.ba
T +387 32 442 750
F +387 32 202 581

Naslov publikacije

E-book "Ugovor o djelu i autorskom djelu.
Kada? Kako? Koliko poreza?"

Autorica:

Sanela Agačević

Urednica

Sanela Agačević

Grafički dizajn

Hana Kazazović

Fotografije preuzete sa
www.freedigitalphotos.net
i pixabay.com

Mjesto i godina izdavanja

Zenica, juni 2014.

UGOVOR O DJELU

Kod ugovora o djelu radi se o potpisivanju ugovora radi obavljanja konkretnog posla, npr. po ugovoru o djelu možete angažovati čistačicu da vam nešto očisti, majstora da vam nešto popravi, možete angažovati nekoga da vam okreči poslovni prostor i slično.

Prema važećim propisima možete angažovati nekoga da vam uradi neko „djelo“, neki zaokružen posao, odnosno rad koji će trajati određeno vrijeme. Naime, ugovorom o djelu izvođač se obavezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje fizičkog ili umnog rada i sl., a naručilj se obavezuje platiti mu za to naknadu.

U slučaju da vam se na vratima pojavi inspekcija rada, inspektori neće prihvaćati ono što ste napisali u ugovoru nego će gledati isključivo stvarnu prirodu posla za koju je angažovano fizičko lice.

Ukoliko, pak, utvrde da je to rad za koji je predviđeno radno mjesto, odnosno da je rad iz djelatnosti poslodavca a ne „djelo“ (u smislu Zakona o obligacionim odnosima, koji ga reguliše), mogu vas kazniti za zapošljavanje na „crno“. U tom slučaju, morat ćete platiti sve poreze i doprinose koji se plaćaju kada zaposlite radnika u radni odnos.

Na primjer, trebate znati da ukoliko se bavite ugostiteljskom ili trgovačkom djelatnošću i imate potrebu za radnicima na kraći vremenski period, npr. zbog održavanja sajмова, potrebe za dodatnim konobarima za vikend itd., onda je u takvim slučajevima stav radne inspekcije vrlo jasan - radi se o poslovima za koje se ne može potpisati

ugovor o djelu, jer se očitо radi o poslovima koji se rade po uputi poslodavca i sa resursima poslodavca.

Karakteristike ugovora o djelu su:

- Regulisan je Zakonom o obligacionim odnosima;
- Njime se angažuje fizičko lice, van radnog odnosa (nema penzijskog „staža“), da obavi određen, konkretan posao, koji se može okarakterisati kao djelo;
- Prilikom isplate ovih primanja ne mogu se koristiti lični odbici, niti ima ulogu Porezna kartica;
- Osnovica poreza na dohodak se paušalno umanjuje za poznate troškove u visini 20% prihoda;
- Rezidenti nemaju mogućnost umanjenja za troškove 20%;
- Oporezivim se smatraju i sve eventualne isplate koje se izvrše na ime raznih dodatnih naknada (dnevnice, prevoz, smještaj i sl.), jer se i to smatra djelom naknade;
- Doprinosi koji se plaćaju su: 4% za zdravstveno osiguranje i 6% za PIO/ MIO;
- Kod isplate nerezidentima nema doprinosa (ni 4% ni 6%);
- Isplatielj na svoj teret plaća 0,5% naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća i Opštu vodnu naknadu (obje na neto isplatu) pa i na isplatu nerezidentima;
- Porez na dohodak se plaća po stopi od 10%.

KAKVA JE „MATEMATIKA“ OBRAČUNA ISPLATE PO OSNOVU UGOVORA O DJELU?

“Matematika” u osnovi zavisi od toga kako je ugovorena naknada. Može biti u bruto ili u neto iznosu. Ako je ugovorena u bruto iznosu, tada se na teret primaoca (angažovanog fizičkog lica) plaćaju doprinosi za zdravstveno osiguranje 4% i porez na dohodak 10%, što znači da će to fizičko lice dobiti manji iznos od ugovorenog (bruto) iznosa.

Sa druge strane (što je češći, pa i logičniji način ugovaranja), može se regulisati naknada kao neto iznos, tj. ugovori se iznos koji će se isplatiti na tekući račun angažovanog fizičkog lica. Tada svi doprinosi, porez na dohodak i naknade praktično “padaju” na teret isplatioca.

Primjer 1.

UGOVOREN JE BRUTO IZNOS NAKNADE PO UGOVORU O DJELU 2.000,00 KM.

Ovaj primjer se odnosi na ugovore o djelu u kojima je ugovoren bruto iznos naknade. Međutim ukoliko je ugovoreni iznos za isplatu neto, onda se bruto iznos računa množenjem neto sa koeficijentom 1,12208

1. Bruto iznos – 2.000,00 KM
2. Priznati rashodi (1x 20%) – 400,00 KM
3. Osnovica za obračun (1 – 2) – 1.600,00 KM
4. Doprinosi PIO (3 x 6%) – 96,00 KM
5. Doprinosi zdravstveno osig. (3 x 4%) – 64,00 KM
6. Osnovica za obračun poreza (3 – 5) – 1.536,00 KM
7. Porez na dohodak (6 x 10%) – 153,60 KM
8. Iznos za uplatu (1 – 5 – 7) – 1.782,40 KM

Iz navedenog primjera možemo vidjeti da se bruto iznos naknade sastoji od iznosa za isplatu, poreza na dohodak i doprinosa za zdravstveno osiguranje (4%), bez doprinosa za PIO/MIO (6%).

Primjer 2.

UGOVOREN JE NETO IZNOS 1.000,00 KM I ISPLAĆENA JE NAKNADA ZA PUTNE TROŠKOVE 100,00 KM.

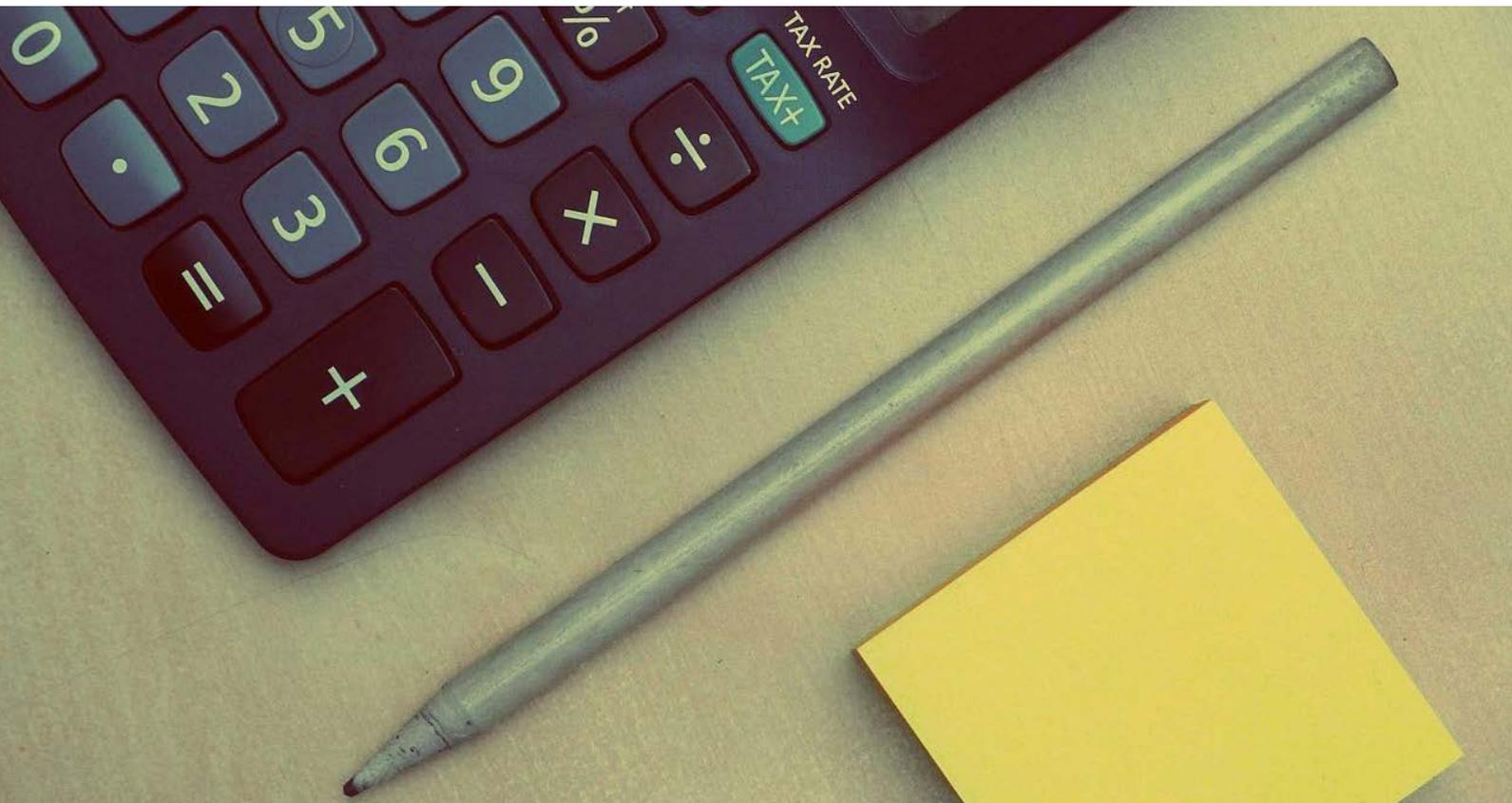
Još jedna bitna karakteristika ovog vida angažmana jeste da je Zakon o obligacionim odnosima predvidio da se poslovi ugovoreni na ovakav način mogu

obavljati bilo gdje: na terenu, u mjestu prebivališta izvršioca, na nekom trećem mjestu i sl.

Bruto iznos naknade je $1234,29 = (1.000,00 \text{ KM} + 100,00 \text{ KM}) \times 1,12208$

1. Bruto iznos – 1.234,29 KM
2. Priznati rashodi (1 x 20%) – 246,86 KM
3. Osnovica za obračun (1 – 2) – 987,43 KM
4. Doprinosi PIO (3 x 6%) – 59,24 KM
5. Doprinosi zdravstveno osig. (3 x 4%) – 39,50 KM
6. Osnovica za obračun poreza (3 – 5) – 947,93 KM
7. Porez na dohodak (6 x 10%) – 94,79 KM
8. Iznos za isplatu (1 – 5 – 7) – 1 100,00 KM

Treba znati da ugovor o djelu nije radni odnos, već posao koji se odrađuje za naručioca radova, a za koji on isplaćuje novčanu naknadu. U takvim slučajevima se nemaju ista prava kao u radnom odnosu (topli obrok, godišnji odmor, regres, ...). Dakle, ne radi se o radnom odnosu i ovdje naručilac nije u ulozi poslodavca, a izvođač rada nije u ulozi zaposlenika, što bitno razdvaja ovu vrstu ugovora od ugovora o radu. Dakle, izvođač djela potpuno je samostalan i ni u čemu ne zavisi od naručilca. Jedino naručilac može nadzirati izvođača radova ukoliko to priroda posla zahtjeva, a izvođač radova mora da mu to obezbijedi.

Primjer 3

UGOVOREN JE NETO IZNOS NAKNADE PO OSNOVU UGOVORA O DJELU 1.000,00 KM.

Bruto iznos naknade je 1.122,08KM (1.000 x 1,12208).

1. Bruto iznos- 1.122,08 KM
2. Priznati rshodi (1 x 20%) – 224,42 KM
3. Osnovica za obračun (2 – 1) – 897,66 KM
4. Doprinosi PIO (3 x 6%) – 53,86 KM
5. Doprinosi zdravstveno osig. (3 x 4%) – 35,91 KM
6. Osnovica za obračun poreza (3 – 5) – 861,75 KM
7. Porez na dohodak (6 x 10%) – 86,17 KM
8. Iznos za isplatu (1 – 5 – 7) – 1 .000,00 KM

A ŠTA KADA SE ANGAŽUJE NEREZIDENT?

U predhodnim primjerima smo naveli kako se obračunava naknada ukoliko je potpisan ugovor sa rezidentima. Rezident je fizička ili pravna osoba koju zakon određene države tretira kao domaću osobu.

Kriterij za određivanje rezidenta je prostor, a ne državljanstvo. Rezidenti su sve pravne i fizičke osobe sa stalnim boravkom u određenoj zemlji, bez obzira na državljanstvo. S druge strane, nerezident je fizičko lice sa stalnim prebivalištem u inostranstvu, odnosno pravno lice tj. firma koja je registrovana u inostranstvu. Prema važećim zakonskim propisima fizičko lice koje više od godinu dana boravi van zemlje smatra se nerezidentom.

Prema zakonu o porezu na dohodak rezidentom Federacije smatra se fizičko lice koje:

- 1) Ima prebivalište na teritoriji Federacije,
- 2) Na teritoriji Federacije neprekidno ili sa prekidima boravi 183 ili više dana u bilo kojem poreznom periodu,
- 3) Ima prebivalište u Federaciji, a na osnovu obavljanja nesamostalne djelatnosti van područja Federacije ostvaruje prihode iz federalnog budžeta i/ili budžeta Bosne i Hercegovine.

Nerezidentom, u smislu ovog Zakona, smatra se fizičko lice koje na teritoriji Federacije boravi manje od 183 dana. Pod stalnim mjestom poslovanja podrazumijeva se mjesto gdje je djelatnost registrirana.

Primjer 4

UGOVOREN JE BRUTO IZNOS NAKNADE NEREZIDENTU 2.000,00 KM.

Fizičko lice koje ima prebivalište u Banja Luci, Brčkom ili Beču, je u FBiH nerezident, u slučaju da ga angažuje naručilac koji ima sjedište, npr. u Sarajevu. Razlog ovakvog “tretmana” lica koja imaju prebivalište u Banja Luci i Brčkom (bitno je da se radi o gradovima u RS i BD) jeste što RS i BD takođe imaju “svoje” propise o oporezivanju dohotka, tj. ovakvih primanja.

1. Bruto iznos nakanade – 2.000,00 KM
2. Porez na dohodak (1 x 10%) – 200,00KM
3. Iznos za isplatu (1 – 2) – 1 800,00 KM

Kao što smo i rekli, kada se angažuje nerezident nema mogućnosti umanjenja osnovice za priznate rashode (20%), niti se obračunavaju doprinosi za zdravstveno osiguranje (4%) i PIO/MIO osiguranje (6%).

UGOVOR O AUTORSKOM DJELU

Autorska djela su regulisana Zakonom o autorskim i drugim srodnim pravima u BiH ("Sl. glasnik BiH", broj 63/10). Prema "definiciji" iz tog Zakona, autorskim djelom smatra se individualna duhovna tvorevina iz oblasti književnosti, nauke, umjetnosti i drugih oblasti stvaralaštva, bez obzira na vrstu, način i oblik izražavanja.

Kada se kaže "autorsko djelo" zvuči nekako ozbiljno, veliko, ... I jeste. Sva djela koja karakteriše kreativnost i stvaralaštvo jedne individue (ili više njih) mogu se smatrati autorskim djelom.

Ugovori o autorskom djelu su prisutni u poslovnom "životu", manje u odnosu na Ugovore o djelu, ali ipak dovoljno da se i njima obrati posebna pažnja.

Prema zakonu autorskim djelom smatraju se naročito:

- a)** pisana djela (knjige, brošure, književni tekstovi, članci i ostali napisi i kompjuterski programi);
- b)** govorna djela (predavanja, govori i druga djela iste prirode);
- c)** dramska i dramsko-muzička djela;

- d)** koreografska i pantomimska djela;
- e)** muzička djela, s riječima ili bez riječi;
- f)** filmska djela i djela stvorena na način sličan filmskim djelima;
- g)** djela iz oblasti slikarstva, vajarstva, arhitekture i grafike, bez obzira na materijal od kojeg su načinjena, te ostala djela likovnih umjetnosti;
- h)** djela svih grana primijenjenih umjetnosti i industrijskog oblikovanja;
- i)** fotografska djela i djela proizvedena postupkom sličnim fotografskom;
- j)** kartografska djela (geografske karte, topografske karte i sl.) i
- k)** planovi, skice i plastična djela koja se odnose na geograiju, topograiju, arhitekturu ili drugu naučnu ili umjetničku oblast.

Autorskim djelom smatraju se i zbirke narodnih književnih i umjetničkih tvorevina, dokumenata, sudskih odluka, ili zbirke druge slične građe, koje same po sebi ne predstavljaju zaštićena autorska djela ako te zbirke, s obzirom na izbor ili raspored i način izlaganja građe, predstavljaju samostalne individualne duhovne tvorevine.

Karakteristike ugovora o autorskom djelu su:

Pri isplati se ne mogu koristiti lični odbici po poreznoj kartici;

Paušalno priznavanje troškova u visini od 30% prihoda;

Nerezidenti nemaju mogućnost umanjenja za priznate rashode 30%;

Oporezivim se smatraju i sve eventualne isplate koje se izvrše na ime dodatnih naknada (dnevnice, prevoz, smještaj i sl.), jer se i to smatra oporezivom naknadom;

Doprinosi se plaćaju na bruto osnovicu : 4% doprinosa za zdravstveno osiguranje (na teret primaoca) i 6% doprinosa za PIO/MIO (na teret isplatioca);

Kod isplate nerezidentim nema doprinosa (ni 4% ni 6%);

Isplatitelj na svoj teret plaća 0,5% Naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća i Opštu

vodnu naknadu (obje na neto isplatu) pa i na isplatu nerezidentima;

Porez na dohodak se plaća po stopi od 10%;

Ugovor o autorskom djelu možete potpisati za grafički dizajn (izradu oglasa, brošure), ukoliko želite da vam neko dizajnira web stranicu, ukoliko želite sa vam neko napiše tekst za oglas ili brošuru, pripremi prezentaciju, održi predavanje, napiše i(li) prevede tekst i sl.

Prilikom potpisivanja ove vrste ugovora dobro provjerite da li se stvarno radi o autorskom djelu, da biste izbjegli moguće probleme. Ukoliko inspekcija rada utvrdi da se ne radi o autorskom djelu već o "klasičnom" radnom odnosu, poslodavac će morati platiti razliku troškova (u vidu poreza, doprinosa i posebnih naknada), jer su troškovi za poslodavca veći kod angažovanja po ugovoru o radu, nego po ugovoru o autorskom djelu.

Primjer 1

UGOVOREN BRUTO IZNOS NAKNADE U IZNOSU 2.000,00 KM.

Ovaj primjer se odnosi na ugovore o autorskom djelu u kojima je ugovoren bruto iznos naknade. Međutim, ukoliko je ugovoreni iznos za isplatu neto, onda se bruto iznos računa množenjem neto sa koe cijentom 1,10522.

1. Bruto iznos nakanade – 2.000,00 KM
2. Priznati rashodi (1 x 30%) – 600,00 KM
3. Osnovica za obračun doprinosa (2 – 1) – 1.400,00 KM
4. Doprinosi za PIO/MIO (3 x 6%) – 84,00 KM
5. Doprinosi za zdravstveno osig. (3 x 4%) – 56,00 KM
6. Osnovica za obračun poreza (3 – 5) – 1.344,00 KM
7. Porez na dohodak (6 x 10%) – 134,40 KM
8. Iznos za isplatu (1 – 5 – 7) – 1.809,60 KM

Iz navedenog primjera vidimo da se ugovoreni bruto iznos naknade sastoji od iznosa za isplatu, poreza i doprinosa za zdravstveno osiguranje, bez doprinosa za PIO.

Primjer 2

UGOVOREN IZNOS NAKNADE 1.000,00 KM NETO.

Još jedna bitna karakteristika ovog vida angažmana jeste da je Zakon o obligacionim odnosima predvidio da se poslovi ugovoreni na ovakav način mogu obavljati bilo gdje: na terenu, u mjestu prebivališta izvršioca, na nekom trećem mjestu i sl.

Bruto iznos ($1.000 \times 1,10522$) je 1.105,22.

1. Bruto iznos nakanade – 1.105,22 KM
2. Priznati rashodi (1 x 30%) – 331,57 KM
3. Osnovica za obračun doprinosa (1 – 2) – 773,65 KM
4. Doprinosi za PIO/MIO (3 x 6%) – 46,42 KM
5. Doprinosi za zdravstveno osig. (3 x 4%) – 30,95 KM
6. Osnovica za obračun poreza (3 – 6) – 742,70 KM
7. Porez na dohodak (6 x 10%) – 74,27 KM
8. Iznos za isplatu (1 – 5 – 7) – 1.000,00 KM.

Pošto je obračun naknade za nerezidente isti kod ugovora o djelu i ugovora o autorskom djelu ovdje ćemo navesti kako se obračunava naknada ukoliko je ugovoren neto iznos, jer smo kod ugovora o djelu objasnili kako se obračunava naknada kada je ugovoren bruto iznos.

Za kraj, treba napomenuti da ako je naknada dogovorena ili određena u zavisnosti od prihoda, ili dobiti ostvarene iskorištavanjem autorskog djela, korisnik djela obavezan je voditi odgovarajuće knjige, ili drugu pouzdanu evidenciju iz koje će u svakom momentu biti moguće ustanoviti iznos ostvarenog prihoda ili dobiti.

Želite osnovati obrt ili preduzeće?

Kako početi biznis?

Ova edukacija je besplatna. Cilj je dati osnovne smjernice o koracima za registraciju samostalne radnje, karakteristikama i razlikama u poslovanju samostalnog poduzetnika i privrednog društva, troškovima osnivanja, (ne)pостоjanju obaveze fiskalizacije, vođenju poslovnih knjiga, ulozi računovođe i knjigovođe, postojanju razlika između obrta, trgovine i ugostiteljstva, paušalcima, koracima za registraciju privrednog društva, osnovnim karakteristikama poslovanja privrednog društva, osnovnim karakteristikama poreznog sistema

Postanite dobar administrativni radnik.

Ovom obukom se polaznici uče da savladaju osnovne administrativne i finansijske poslove koji se uobičajeno traže na ovom radnom mjestu u pravnom i fizičkom licu (društvo, neprofitna organizacija, obrt), i da nakon stečenih znanja i vještina mogu brže i efikasnije obavljati poslove. Fokus je na dokumentaciji, poslovnoj korespondenciji, poreznim propisima, blagajničkom poslovanju i korištenju društvenih mreža u poslovanju.

Želite naučiti prve korake u knjigovodstvu?

Polaznici ove obuke će steći osnovna znanja i vještine iz najvažnijih segmenata knjigovodstva, nakon čega stiču i određen nivo samostalnosti u radu. Pored

osnovnih elemenata knjigovodstva, koje se u okviru ove edukacije pojašnjavaju pojedinačno po svim pozicijama Bilansa stanja i Bilansa uspjeha, polaznici se upoznaju i sa osnovnim karakteristikama poreznog sistema BiH, PDV-a, poreza na dohodak, doprinosa, poreza na dobit, ...

Jednostavnost poslovanja obrta!

Vođenje poslovnih knjiga za samostalne poduzetnike se razlikuje u odnosu na pravna lica. U okviru ove obuke polaznicima se omogućava da steknu osnovna znanja i vještine u segmentu vođenja poslovnih knjiga samostalnih poduzetnika, obrtnika, trgovaca, ugostitelja, zanatlija, paušalaca, ... Pored poslovnih knjiga, obrađen je i dio koji se odnosi na oporezivanje poslovanja samostalnih poduzetnika. Nakon ove obuke polaznik može samostalno voditi poslovne knjige.

Za one koji žele više od računovodstva.

Obuka Napredno računovodstvo je logičan nastavak na abc KNJIGOVODSTVO, pri čemu se polaznicima pružaju naprednija znanja i vještine.

Cilj je osposobiti polaznika da koristi računovodstvene metode i tehnike u svrhu projiciranja poslovnog rezultata i visine poreza na dobit. Polaznik, nakon završenog Modula Napredno računovodstvo, može biti spreman da sastavlja finansijske izvještaje. U okviru ove obuke se poseban fokus stavlja na zaključna knjiženja, finansijske izvještaje i izradu poreznog bilansa.

Student ste? Olakšajte sebi polaganje ispita.

Cilj je pružiti osnovna znanja iz predmeta Mikroekonomija, te pomoći studentima u savladavanju nastavnog gradiva iz ovog predmeta.

Želite naučiti kako sačiniti finansijske izvještaje?

Cilj ove edukacije je omogućiti polaznicima da se kroz vježbe i praktične primjere pripreme za ispit iz predmeta Finansijsko izvještavanje i za sticanje

zvanja Certificiranog računovođe. Mi nismo ovlaštena kuća za edukaciju za sticanje zvanja za Certificiranog računovođu, pa je ova obuka vid pomoći i instruktivne nastave. Segmenti koji se obrađuju su: računovodstveni principi, regulatorni okvir finansijskog izvještavanja, izrada i prezentiranje finansijskih izvještaja, izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja i analiza finansijskih izvještaja.

Naučite se snalaziti u finansijama!

Cilj je omogućiti polaznicima da se kroz vježbe i praktične primjere pripreme za ispit iz predmeta Finansijski menadžment i za sticanje zvanja Certificiranog

računovođe. Mi nismo ovlaštena kuća za edukaciju za sticanje zvanja Certificiranog računovođu, pa je ova obuka vid pomoći i instruktivne nastave. Oblasti koje se obrađuju su: osnovne karakteristike i okruženje finansijskog menadžmenta, procjena vrijednosti vrijednosnih papira, upravljanje obrtnim sredstvima, određivanje strukture izvora finansiranja i procjena kapitalnih ulaganja.

Investicija u znanje donosi najbolje kamate
Benjamin Franklin